Riigikohus: Põlva Vallavolikogu muutus tegutsemisvõimetuks

25. aprill 2013
Riigikohus jättis tänase otsusega rahuldamata Põlva Vallavolikogu liikmete kaebuse Vabariigi Valimiskomisjoni otsusele. Riigikohus nõustus Vabariigi Valimiskomisjoni ja Põlva Valla valimiskomisjoniga, et Põlva Vallavolikogu oli muutunud automaatselt tegutsemisvõimetuks hetkest, mil polnud nelja kuu jooksul peale vallavanemale umbusalduse avaldamist kinnitanud ametisse uusi vallavalitsuse liikmeid.

Põlva Vallavolikogu avaldas 3. veebruaril 2012 vallavanemale umbusaldust ning valis 8. märtsil 2012 uue vallavanema. Põlva Vallavolikogu kinnitas uue vallavalitsuse 14. juunil 2012. Põlva Valla Valimiskomisjon leidis 28. märtsil 2013, et vallavolikogu oli enne uue vallavalitsuse kinnitamist muutunud tegutsemisvõimetuks ja volikogu liikmete asemele tuleb määrata asendusliikmed, sest volikogu ei kinnitanud uut vallavalitsust nelja kuu jooksul pärast vallavanemale umbusalduse avaldamist.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab volikogu vallavanemale umbusalduse avaldamise järel vähemalt nelja kuu jooksul kinnitama vallavalitsuse uued liikmed. Kui volikogu pole suutnud neljakuulise tähtaja jooksul uusi vallavalitsuse liikmeid ametisse kinnitada, loetakse kõigi volikogu liikmete volitused ennetähtaegselt lõppenuks ning nende asemele tuleb määrata asendusliikmed.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi hinnangul on põhiseaduspärane kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse regulatsioon, mis toob kaasa volikogu liikmete volituste automaatse ennetähtaegse lõppemise.

Volikogu liikmete volituste ennetähtaegsel lõppemisel ja asendusliikmete määramine on Riigikohtu hinnangul kolm eesmärki, mis kõik on lõppkokkuvõttes suunatud poliitilise stabiilsuse saavutamisele. Esimeseks eesmärgiks on suunata volikogu vallavanemale või linnapeale umbusalduse avaldamisel kaaluma, kas on võimalik valida uus vallavanem või linnapea. Teiseks eesmärgiks on, et uue vallavanema või linnapea valikul kaalutaks seda, kas viimane suudab ettenähtud tähtaja jooksul esitada volikogule kinnitamiseks uue valla- või linnavalitsuse liikmed, kes pälvivad volikogu usalduse. Kolmandaks eesmärgiks on see, et pärast vallavanema või linnapea valimist saavutataks kiiresti olukord, kus on kinnitatud uus valla- või linnavalitsus, kellel on nii volikogu kui ka vallavanema või linnapea selge usaldus. Kolleegium leidis, et seadusega ette nähtud tagajärjed on nende eesmärkide saavutamiseks vajalikud, sest peale volikogu liikmete volituste automaatse ennetähtaegse lõppemise ja nende asemele asendusliikmete määramise ei ole teist sama tõhusat vahendit, mis sunniks volikogu enne umbusalduse avaldamist ja uue vallavanema või linnapea valimist hoolikalt kaaluma uue valitsuse moodustamise väljavaateid ning saavutama pärast vallavanema või linnapea valimist olukorda, kus nelja kuu jooksul pärast umbusalduse avaldamist on ametisse kinnitatud vallavalitsuse uued liikmed.

Riigikohus peab tähtaja järgimata jätmise tagajärge ka mõõdukaks, sest volikogul on võimalik nende tagajärgede saabumist vältida ning seadusega antud neljakuuline tähtaeg ei olnud selleks ebamõistlikult lühike.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium möönis, et üksikutel juhtudel võib kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse regulatsioon säte tuua kaasa ebaotstarbekaid tulemusi. See võib aga juhtuda vaid juhul, kui vajaliku hoolsusega ei ole järgitud seadust või hinnatud volikogu võimalusi uue vallavanema või linnapea nimetamisel. Ebasoovitavad tagajärjed, mis seaduse järgimata jätmine tõi kaasa ühes vallas, ei saa aga põhjendada üldistes huvides kehtestatud õigusliku regulatsiooni põhiseadusvastasust.

OTSUS [1]

Eveli Kuklane
Kommunikatsiooniosakonna juhataja

Allikas URL: https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-polva-vallavolikogu-muutus-tegutsemisvoimetuks#comment-0

Lingid
[1] https://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=RK/3-4-1-13-13